Dosarul nr. **2a-58/24** judecătoria Bălți, sediul Central
Judecător M. Popescu

D E C I Z I E
18 aprilie 2024

Colegiul Civil şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Bălți
În componenţa
președintele ședinței, judecător Adriana Garbuz
judecători Iulia Grosu Andrian Ciobanu
grefier Inna Oineagra

examinând, în ședință publică, cererea de apel declarată de Roșca Lilian împotriva hotărârii Judecătoriei Bălți (sediul Central) din 07.11.2023, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Frunza Nicolai către Roșca Lilian cu privire la încasarea prejudiciului cauzat prin contravenție și a cheltuielilor de judecată,

a c o n s t a t a t:

Pretențiile reclamantului:

La 29.03.2023 Frunza Nicolai s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Roșca Lilian cu privire la încasarea prejudiciului cauzat prin contravenție și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată reclamantul a invocat faptul că, la 01.01.2023, în jurul orei 03 dimineața, Roșca Lilian, vecinul reclamantului, intenționat i-a deteriorat ultimului mai multe ferestre, aruncând cu pietre, cauzându-i conform concluziei expertului un prejudiciu în sumă de 7 204,77 lei.

Reclamantul a menționat că la plângerea sa, în privința lui Roșca Lilian a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție conform art. 104 Cod contravențional, ultimul fiind sancționat cu amendă în mărime de 36 u.c.

Datorită acțiunilor ilegale ale pârâtului, familia sa a suferit moral, fiind ora 3 dimineața, zi de sărbătoare, au fost treziți de zgomotul pietrelor din geam, copilul acestuia cu dizabilități s-a speriat, astfel i sa cauzat și o pagubă morală pe care reclamantul o apreciază în sumă de 5 000,00 lei.

Reclamantul Frunza Nicolai a solicitat încasarea din contul pârâtului, Roșca Lilian a prejudiciului material provocat prin contravenție în mărime de 7 204,44 lei, a cheltuielilor de judecată în mărime de 1 200,00 lei și a pagubei morale în mărime de 5 000,00 lei.

Poziția instanței de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Bălți (sediul Central) din 07.11.2023 cererea de chemare în judecată depusă de Frunza Nicolai către Roșca Lilian cu privire la încasarea prejudiciului cauzat prin contravenție și a cheltuielilor de judecată a fost admisă parțial:

- ✓ S-a încasat de la Roșca Lilian în beneficiul lui Frunza Nicolai prejudiciul material cauzat prin contravenție în sumă de 7 204,44 lei;
- ✓ S-a încasat de la Roșca Lilian în beneficiul lui Frunza Nicolai prejudiciul moral cauzat prin contravenție în sumă de 2 000,00 lei;
- ✓ S-a încasat de la Roșca Lilian în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 316,13 lei.

Solicitarea apelantului:

La data de 20.11.2023 Roșca Lilian a contestat hotărârea primei instanțe, exprimându-și dezacordul cu aceasta.

Potrivit art.362 alin.(1) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Dispozitivul hotărârii a fost pronunțat la data de 07.11.2023, astfel, apelul din 20.11.2023 a fost declarat în termen.

Argumentele părților:

În motivarea apelului, Roșca Lilian și-a exprimat dezacordul cu hotărîrea judecătoriei Bălți (sediul Central) din 07.11.2023, recunoscând totodată că a stricat 3-4 geamuri ale lui Frunza Nicolai urmare a deteriorării locuinței lui Roșca Lilian de către Frunza Nicolai.

Se consideră nevinovat de cele săvârșite, menționând totodată că geamurile deteriorate de către acesta nu puteau ajunge la o valoare de 7 204,44 lei.

În cadrul ședințelor de examinare a fondului în ordine de apel, apelantul a susținut cererea de apel, suplimentar a comunicat instanței că cu intimatul Frunza Nicolai sunt în relații ostile de mai mult timp.

A explicat instanței că a acționat în așa fel deoarece Frunza Nicolai primul i-a deteriorat geamurile, iar Roșca Lilian la rândul său i-a deteriorat geamurile lui Frunza Nicolai. Nu s-a adresat organelor de poliție deoarece nu avea timp disponibil.

Intimatul Frunza Nicolai a pledat pentru respingerea cererii de apel și menținerea hotărârii Judecătoriei Bălți (sediul Central) din 07.11.2023, totodată a menționat că nu i-a deteriorat geamurile lui Roșca Lilian, ultimul și-a dărâmat ferestrele de sine stătător împreună cu fiul acestuia, deteriorându-i-le mai întâi pe ale lui Frunza Nicolai.

Reprezentantul intimatului Frunza Nicolai, avocatul Țurcanu Ion în cadrul ședințelor de examinare a fondului în ordine de apel a pledat pentru menținerea hotărârii Judecătoriei Bălți (sediul Central) din 07.11.2023 și respingerea cererii de apel depusă de Roșca Lilian.

Aprecierea instanţei de apel:

Analizând argumentele apelului în raport cu materialele cauzei, colegiul civil consideră că acesta urmează a fi respins cu menținerea hotărârii instanței de fond din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 385 lit. a) Cod de procedură civilă, instanţa de apel, după de judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să menţină hotărârea primei instanţe.

Colegiul Civil remarcă că hotărârea Judecătoriei Bălți (sediul Central) din 07.11.2023 este întemeiată, sunt expuse toate circumstanțele care au importanță la soluționarea cauzei și au fost verificate în ședința de judecată multilateral, complet, fiind elucidate probele privind circumstanțele constatate ale cauzei. Concluziile privind circumstanțele de fapt ale cauzei sunt motivate în hotărâre prin probele enumerate în art. 117 CPC.

Prima instanţă a examinat cauza sub toate aspectele, cu respectarea normelor de drept material şi procedural, apreciind la justa valoare probele administrate în conformitate cu prevederile art. 130 Cod de procedură civilă, RM şi a pronunțat o hotărâre legală şi întemeiată.

În conformitate cu art.239 Cod de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată.

Potrivit materialelor cauzei, conform procesului-verbal din 03.01.2023 cu privire la contravenție față de Roșca Lilian, în baza art.104 alin.(1) Cod contravențional, ultimul a fost învinuit pe faptul că la 01.01.2023 ora 03:05 intenționat a deteriorat geamurile imobilului ce aparține lui Frunza Nicolai cu drept de proprietate (f.d. 4).

Potrivit prevederilor art. 9 alin. (1) și (2) lit. f) Cod civil, drepturile şi obligaţiile civile apar în temeiul legii, precum şi în baza actelor persoanelor fizice şi juridice care, deşi nu sunt prevăzute de lege, dau naştere la drepturi şi obligaţii civile, pornind de la principiile legislaţiei civile. Drepturile şi obligaţiile civile apar în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane.

Potrivit art. 16 alin. (1) lit. g) Cod civil, apărarea dreptului civil se face, în condiţiile legii, prin repararea prejudiciului patrimonial şi, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial.

Potrivit art. 19 alin. (1) – (3) Cod civil, (1) în condiţiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial şi nepatrimonial cauzat astfel. (2) Se consideră prejudiciu patrimonial cheltuielile pe care persoana lezată le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat, distrugerea sau deteriorarea bunurilor sale (daună reală), precum şi profitul ratat ca urmare a încălcării dreptului sau interesului recunoscut de lege (profit ratat). (3) Se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferinţele fizice şi psihice, precum şi diminuarea calităţii vieţii. În cazul vătămării sănătăţii, prejudiciul nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacităţi a corpului uman (prejudiciu biologic).

În conformitate cu art. 20 alin. (1) și (2) Cod civil, dacă prin lege nu se prevede altfel, persoana răspunde numai pentru prejudiciul cauzat prin fapta sa săvîrşită cu vinovăţie sub forma intenţiei sau imprudenţei.

(2) Fapta este săvârșită cu intenție dacă persoana care a săvârșit-o își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sau inacțiunii sale, a prevăzut urmările ei prejudiciabile, le-a dorit sau a admis, în mod conștient, survenirea acestor urmări.

Colegiul Civil reține că, repararea prejudiciilor reprezintă acea metodă de apărare a drepturilor civile încălcate, care dă posibilitate persoanei drepturile căreia au fost lezate să ceară repararea integrală a acestora.

Conform art. 1998 Cod Civil, cel care acţionează faţă de altul în mod ilicit, cu vinovăţie este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, şi prejudiciul moral cauzat prin acţiune sau omisiune.

Pentru apariţia răspunderii delictuale este necesar un fapt juridic. Componenţa delictului civil include următoarele elemente (condiţii): prejudiciul, fapta ilicită, raportul cauzal dintre faptă şi prejudiciu şi vinovăţia. Acestea sunt condiţiile generale necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale. Lipsa unei condiţii, potrivit regulii generale, exclude răspunderea delictuală, cu excepţia cazurilor expres prevăzute de lege când răspunderea delictuală se poate angaja şi în lipsa unor condiţii.

La acest capitol se reține că, intimatul Roșca Lilian în termenul prevăzut de 15 zile nu a contestat procesul-verbal cu privire la contravenție, în acest mod manifestându-și acordul cu cele reținute în el și materialele cauzei contravenționale, mai mult ca atât, potrivit alegațiilor invocate în cererea de apel depusă, Roșca Lilian a confirmat faptul că anume el la 01.01.2023 ora 03:05 intenționat a deteriorat geamurile imobilului ce aparține lui Frunza Nicolai cu drept de proprietate.

Potrivit raportului de evaluare nr.0370742 din 27.02.2023 (f.d.5-20) întocmit de expertul-evaluator din cadrul Camerei de Comerț și Industrie a fost constatat faptul că valoarea prejudiciului material cauzat lui Frunza Nicolai este de 7 204,77 lei.

Potrivit raportului de evaluare nr.0370742 din 27.02.2023, expertul-evaluator a identificat elementele constructive ale imobilului care au fost deteriorate și anume, fereastra din lemn dublă, S-1,08 m2 , fereastra din lemn dublă cu un canat, S-0,60 m2 , fereastra din lemn dublă, S-0,45 m2 , fereastra din lemn dublă cu un canat, S-0,78 m2 , fereastra din lemn dublă cu două canaturi, S2,08 m2 , fereastra din lemn dublă cu două canaturi, S-1,62 m2 , fereastra din lemn dublă cu trei canaturi, S-2,21 m2.

Astfel a fost stabilită legătura cauzală dintre acțiunile culpabile săvârșite și recunoscute de către Roșca Lilian și stabilirea prejudiciului material cauzat de către ultimul bunului imobil ce-i aparține lui Frunza Nicolai.

Potrivit art. 45 alin. (1) Cod contravențional, persoana al cărei drept sau interes legitim a fost lezat prin contravenţie îl poate apăra prin acţiune civilă depusă conform legislaţiei procedurale civile. Această persoană are în special dreptul la repararea prejudiciului patrimonial şi a celui nepatrimonial cauzate prin contravenţie.

Astfel, prin contravenția comisă de apelantul Roșca Lilian în privința intimatului-reclamant Frunză Nicolae, în urma acțiunilor săvârșite de către apelant, intimatul a avut de suportat cheltuieli de ordin material, cât și prejudiciu moral.

Urmare a celor expuse, Colegiul Civil al Curții de Apel Bălți constată că instanța de judecată de rang inferior corect a constatat existența unui prejudiciul cauzat de către Roșca Lilian în mărime de 7 204,77 lei, încasându-l în contul lui Frunză Nicolae or, mărimea prejudiciului a fost constatată prin raportul de evaluare. Cu toate că apelantul a declarat că suma prejudiciului material nu poate fi atît de mare, o altă probă nu a prezentat.

Cu referire la încasarea prejudiciului moral, Colegiul Civil reține următoarele.

Conform prevederilor art. 2036 alin. (1) Cod Civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri.

Conform prevederilor art.45 al.1 Cod contravențional, persoana al cărei drept sau interes legitim a fost lezat prin contravenţie îl poate apăra prin acţiune civilă depusă conform legislaţiei procedurale civile. Această persoană are în special dreptul la repararea prejudiciului patrimonial şi a celui nepatrimonial cauzate prin contravenţie. Prezentul alineat se aplică în egală măsură şi în cazul în care, în sensul art.30 alin.(11), se consideră că făptuitorul nu a fost supus răspunderii contravenţionale.

Astfel, conform art. 387 alin. (1) Cod contravenţional, victimă este persoana fizică sau persoana juridică căreia, prin contravenţie, i-au fost cauzate prejudicii morale, fizice sau materiale.

Iar potrivit art. 383 alin. (2) Cod contravenţional, victima, reprezentantul ei, martorul, specialistul, expertul, interpretul, traducătorul, apărătorul (avocatul) au dreptul la repararea prejudiciului şi a cheltuielilor suportate în procesul contravenţional în ordinea procedurii civile, cu excepţia cazurilor când nu există divergenţe asupra întinderii acestora.

Instanţa de apel va remarca şi jurisprudenţa CEDO, şi anume cazul Ziliberberg contra Moldovei (hotărâre din 1 februarie 2005), unde Curtea a reiterat că, în principiu, caracterul general al Codului contravenţional şi scopul pedepselor, care este atât de a pedepsi, cât şi de a preveni, sunt suficiente pentru a arăta că, în sensul articolului 6 al Convenţiei, reclamantul a fost acuzat de o abatere penală (a se vedea Lauko versus Slovakia, hotărâre din 2 septembrie 1998, Reports 1998-VI, §58). Prin urmare, contravenţia administrativă este definită prin natura sa ca una penală, or, ca şi infracţiunea, constituie fapta săvârşită cu vinovăţie, însă cu un pericol social mai redus, care, la fel, este prevăzută şi sancţionată prin lege. Astfel fiind, la caz au relevanţă şi prevederile art. 219 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală care direct indică că persoanele fizice şi juridice cărora le-a fost cauzat prejudiciu nemijlocit prin acţiunile interzise de legea penală pot înainta o acţiune civilă privitor la despăgubire prin repararea prejudiciului moral sau, după caz, a daunei aduse reputaţiei profesionale.

Potrivit prevederilor art. 2037 Cod Civil, 1) mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanţa de judecată în funcţie de caracterul şi gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăţie a autorului prejudiciului, dacă vinovăţia este o condiţie a răspunderii, şi de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacţie echitabilă persoanei vătămate. 2) Caracterul şi gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanţa de judecată, luând în considerare circumstanţele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităţilor de viaţă familială şi socială, precum şi statutul social al persoanei vătămate. 3) La determinarea despăgubirii, instanţa de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obişnuit în împrejurări similare şi, pe de altă parte, ia în cont particularităţile cazului.

Compensarea prejudiciului moral urmărește scopul de a repara de fapt prin echivalent bănesc suferinţele psihice şi fizice cauzate de făptuitor, astfel încât cuantumul acesteia trebuie să fie echitabil şi proporţional suferinţelor cauzate, adjudecarea unei sume ce ar depăşi aceste principii fiind contrară Legii şi constituind o îmbogăţire fără justă cauză.

Prin hotărîrea contestată sa încasat prejudiciu moral în sumă de 2000 lei , fiind solicitată suma de 5000 lei și colegiul civil consideră că suma dată reprezintă o mărime echitabilă în raport cu gradul suferinţelor de ordin moral al intimatului, ţinând cont de natura dreptului lezat, de caracterul şi gravitatea suferinţelor suportate, de statutul persoanei.

În susținerea celor indicate mai sus, Colegiul Civil reține că potrivit jurisprudenței CtEDO, s-a stabilit în cauza Tolstoy Miloslovsky vs Regatul Unit, că despăgubirile trebuie să prezinte un raport rezonabil de proporționalitate cu atingerea adusă, având în vedere, totodată, gradul de lezare a valorilor sociale ocrotite, intensitatea şi gravitatea atingerii adusă acestora.

Potrivit art. 82 Codul de procedură civilă cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat și din cheltuielile de judecare a pricinii.

Potrivit art. 83 alin. (2) Codul de procedură civilă în acţiunile patrimoniale, taxa de stat se determină în funcţie de caracterul şi valoarea acţiunii, iar în acţiunile nepatrimoniale şi în alte cazuri prevăzute de lege, în proporţii fixe, conform Legii taxei de stat.

Conform art. 85 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă de taxa de stat pentru judecarea pricinilor civile se scutesc reclamanţii în acţiunile de reparaţie a prejudiciului material şi/sau moral cauzat prin infracţiune.

Potrivit prevederilor art.4 din Legea taxei de stat, sunt scutiți de la plata taxei de stat reclamanții – în acțiunile de reparație a prejudiciului material și/sau moral cauzat prin infracțiune.

Astfel, instanța de fond corect a încasat din contul pârâtului taxa de stat în sumă de 316,13 lei, or reclamantul a fost scutit de plata acesteia la depunerea cererii.

Referitor la argumentele apelantului Roșca Lilian cu privire la faptul că acesta i-a deteriorat geamurile lui Frunza Nicolai ca răspuns la deteriorarea gemurilor lui Roșca Lilian de către Frunza Nicolai, Colegiul Civil reține că acest fapt nu a fost confirmat, mai mult ca atât acest fapt nu ar avea relevanță în speța în cauză, or litigiul ce se examinează este diferit, iar instanța nu este în drept să dea apreciere unor circumstanțe ce nu țin de obiectul nemijlocit al examinării.

În ceea ce privește înscrisul anexat la materialele cauzei și anume răspunsul Inspectoratului de Poliție Fălești (sectorul de Poliție nr. 2 Glinjeni), referitor la sancționarea lui Frunza Nicolai în temeiul art. 354 Cod Contravențional RM cu amendă în mărime de 30 u.c., Colegiul Civil reține că acesta este irelevant speței deduse judecății or, nu poate fi stabilită legătura cauzală dintre acțiunile lui Frunza Nicolai la 11.05.2022 și fapta comisă de Roșca Lilian la data de 01.01.2023, între acțiuni fiind o diferență mai mare de jumate de an.

Astfel, din considerentele menţionate şi având în vedere faptul că, hotărârea primei instanţe este întemeiată şi legală, iar motivele invocate de apelant sunt vădit neîntemeiate, Colegiul Civil ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat şi de a menţine hotărârea primei instanţe.

În temeiul art.385 lit. a), 390 CPC RM colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Bălți

Decide:

Apelul declarat de Roșca Lilian se respinge.

Hotărârea Judecătoriei Bălți (sediul Central) din 07.11.2023, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Frunza Nicolai către Roșca Lilian cu privire la încasarea prejudiciului cauzat prin contravenție și a cheltuielilor de judecată se menține.

Decizia este definitivă dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni de la comunicare prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței,
Judecător: Adriana Garbuz

Judecătorii Iulia Grosu Andrian Ciobanu